

**BIBLIOTEKA
PEDAGOGICZNA**
im. Heleny Radlińskiej
w Siedlcach

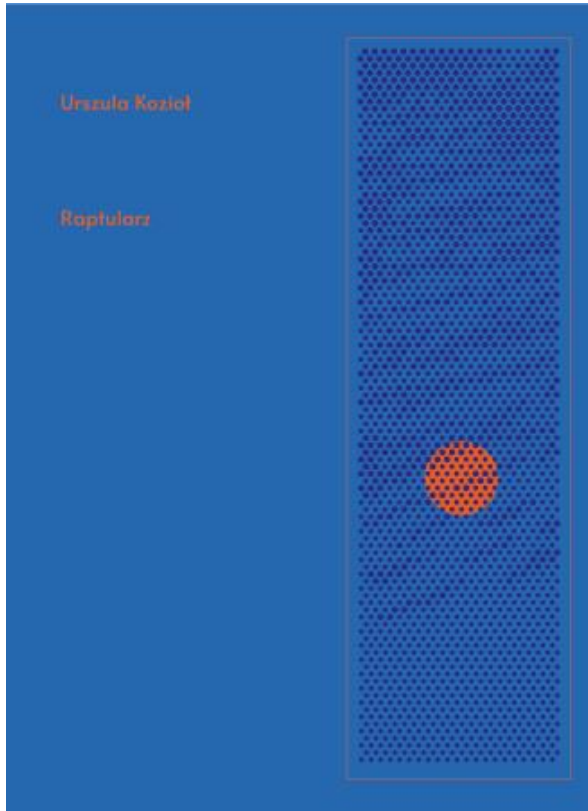
KURIEREK **NOWOŚCI**

NUMER 10 (275) październik 2024 r.

28. edycja Nagrody Literackiej NIKE

Opracowanie: Anna Mielczarek

NAGRODA LITERACKA NIKE

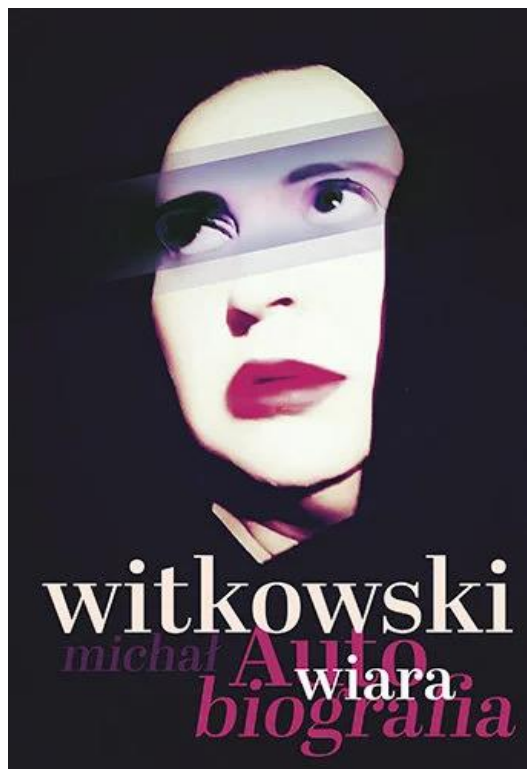

Urszula Kozioł Raptularz

Warszawa: PIW, 2023

Najnowszy tom wierszy Urszuli Kozioł "Raptularz" zawiera utwory, które są kontynuacją poetyckich poszukiwań wybitnej poetki. Ton lamentu i skargi, tak bardzo obecny w poprzednich tomach, tutaj przechodzi w refleksyjny, dojrzały humanizm, podziw i szacunek dla wszystkiego co kruche, wymagające uwagi i opieki. Ludzi, zwierząt, roślin. "Z biegiem lat smutek ogromnieje we mnie" pisze poetka i faktycznie ta poezja dryfuje w stronę niebytu, elegijnie żegna urodę świata i samą siebie, a podmiot liryczny mówi: "Jestem daleko od siebie/ ja nie jest już mną". Jednak pulsuje w tym tomie także wiara w możliwość przytrzymania się rzeczy kruchych, aby przeżyć jeszcze jeden cud: "dzień, który wstaje"

NAGRODA NIKE CZYTELNIKÓW

Michał Witkowski **Autobiografia. T. 1, Wiara 1975-1990**

Kraków: Znak Litera Nova, 2023
[sygn. 137575]

Po koronki na suknię ślubną moja mama z babcią pojechały do NRD. W Polsce nigdzie nie można było ich dostać.

– I gdzie teraz jest ta suknia, mamo?

– No przecież ty polazłeś w niej kiedyś na imprezę do jakiegoś klubu gejowskiego i tyle ją widziałam...

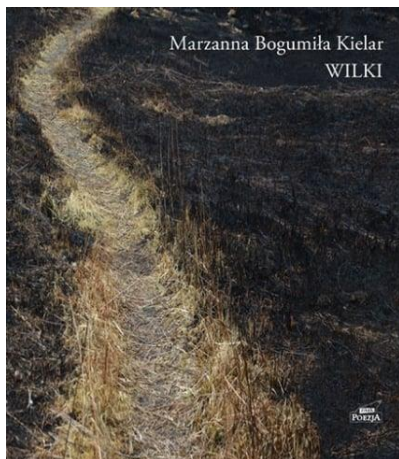
– No może po prostu nie dało się jej już doprać...

Tej sukni nie ma i nigdy już nie będzie. Prawdopodobnie wracając z owej dyskoteki, pijany, zataczałem się w niej, dotąd nieskalanej, idąc jak zwykle przez pikietę, bo na dyskotecę nigdy nie udawało się niczego wyrwać. Możliwe, że rozdarli ją prawdziwi lub tylko urojeni luje. Możliwe, że wracałem w niej o czwartej rano, o pierwszym świcie do domu, na piechotę, bo nie jechał żaden nocny tramwaj, kulejąc i rzygając w krzakach. Po cichu otwierałem sobie drzwi do mieszkania i z ulgą zdzierałem z siebie pijące i drapiące koronki.

W tych koronkach z NRD i sukni ślubnej, która miała dwa wcielenia, zawiera się kwintesencja tej autobiografii. To historia pełna gratów, które już nie istnieją. Zapachy, dźwięki i obrazy tworzące świat dziecka dorastającego w czasach PRLu odsyłają nas wprost do Michasia, który wierzył w czary, w Boga i we wszystko co się dało. Centrum jego świata stanowił wielki Baobab, rosnący na podwórzu, a systematycznie podpalane baraki Cyganów były jego granicą. To tam powoli budowało się literackie imaginarium pisarza. Kres tego świata wyznaczyła brutalna inicjacja seksualna w 1990 roku.

Sentymentalna podróż do dzieciństwa Michała Witkowskiego odpowiada na pytanie: jak rodził się pisarz?

POZOSTALI FINALIŚCI NAGRODY NIKE

Marzanna B. Kielar Wilki

Kraków: Znak Litera Nova, 2023

Puste miejsce po gospodarstwie przerasta dziki powojnik albo samosiejki brzoź. I jaśmin, który w Prusach sadzono, kiedy umierał ktoś bliski. Gdzie indziej, w dalekiej żyznej ziemi trzeba było zostawić posadzone ziemniaki i sady pełne uginających się od koszteli jabłoni. W Wilkach, wydanych 5 lat od poprzedniej książki poetyckiej, Marzanna Bogumiła Kielar przywołuje „dni odwiązane od brzegów”, ciemny i nieprzewidywalny czas, kiedy domy są tylko na chwilę, zajmowane są czyjeś łóżka, wynoszone szafy. W tym rozchybotanym i niepewnym uniwersum szczególne miejsce zajmuje niespokojna i niezaspokojona natura. Wędrowniki żurawi i dzikich gęsi rezonują z ruchem, który odbywa się w naziemnym, ludzkim świecie: przemarszem wojsk, wywózkami, przesiedleniami. [...] Świat przyrody fascynuje i napawa lękiem, w rytmiczny sposób pulsuje i obumiera. To poezja zmysłowa i konkretna, która pozwala wybrzmieć zapomnianym głosom. W tych głosach odradza się pamięć.

Małgorzata Lebda Łakome: powieść

Kraków: Wydawnictwo Znak, 2023
[sygn. 135396]

Maj. Koniec świata. Stąd wszędzie jest daleko. Dwie kobiety przyjeżdżają tu, zostawiając za sobą dotychczasowe życie. Ale nie wita ich sielska rzeczywistość. Róża choruje, a jej mąż, by ją ratować, powoli rozmontowuje porządek, który konstruował całe życie. Maja dotyka zmiana, którą trudno oswoić. Przyjezdne nie mogą, a może nie chcą, zapobiec nieuchronnej katastrofie, powoli rozprzestrzeniającej się na całą wieś. Wspomnienia mieszają się z tym, co tu i teraz, ludzkie ze zwierzęcym, troska z furją. Żywe rozpaczliwie sprzeciwia się śmierci. Oszczędna, oddziałująca na zmysły czytających powieść Małgorzaty Lebdy łączy wrażliwość na naturę, której częścią jest człowiek, z maestrią językową. Autorka tworzy wielowarstwową opowieść o sile żywiołów, zachłanności na życie i prywatnym kosmosie w momencie próby.

Cezary Łazarewicz Na Szewskie: sprawa Stanisława Pyjasa

Warszawa: Spółdzielnia Wydawnicza "Czytelnik", 2023.
[sygn. 137534]

Czytałem ze ściśniętym sercem i wypiekami na twarzy. Z podziwem dla pisarskiego kunsztu autora, precyzyjnej kompozycji jego opowieści, sposobu w jaki pokazuje postawionych w niemożliwej sytuacji i targanych skrajnymi emocjami bohaterów. Jak łączy dystans reportera śledczego z wrażliwością człowieka pochylającego się nad skomplikowanymi ludzkimi motywacjami i wyborami. Pod piórem Łazarewicza jeden z mitów założycielskich współczesnej Polski staje się niesamowitą, epicką historią o przyjaźni, zdradzie, młodości, śmierci, pragnieniu wolności i przeznaczeniu. To zarazem kryminał, thriller i opowieść o naszym kraju. Wielka rzecz. /Marcin Meller/

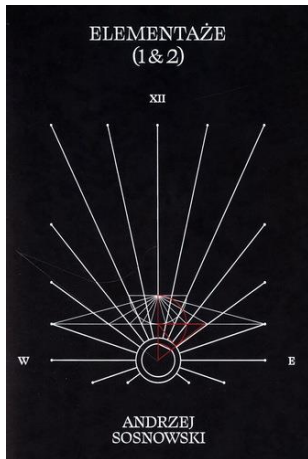

Piotr Paziński Przebierańcy w nicości

Warszawa: Wydawnictwo Nisza, 2023
[sygn. 137559]

Z zamiłowania Pazińskiego do malarstwa Wojtkiewicza zrodziła się namiętna i pasjonująca książka, która - jak każda udana na temat wielkiego dzieła - jest opowieścią o tym, co fundamentalne. (Marek Bieńczyk, "Książki. Magazyn do czytania")

Witold Wojtkiewicz (1879-1909), może najwybitniejszy malarz polskiego modernizmu, tajemnicę swojej sztuki zabrał do grobu. Przez całe krótkie życie, naznaczone ciężką chorobą serca i świadomością, że artystycznej wizji nie zdąży rozwinąć, towarzyszyło mu przecucie kruchości i absurdalności istnienia. Wyraził je w cyklach fantasmagorycznych scen rodzajowych, w których za temat przewodni obrał dzieciństwo, teatr, szaleństwo i śmierć. Piotr Paziński uważa, że Wojtkiewicz „prosi się o nowe interpretacje” i proponuje własne odczytania jego sztuki. W dwóch częściach książki - Arkadia i Arlekinada - podejmuje twórczą dyskusję z wybitnymi znawcami Wojtkiewicza: Jerzym Ficowskim i Wiesławem Juszcakiem. Tytuł książki, "Przebierańcy w nicości", jest parafrazą poetyckiego komentarza Wisławy Szymborskiej.

Andrzej Sosnowski Elementaże

Wrocław: Fundacja na Rzecz Kultury i Edukacji im.
Tymoteusza Karpowicza, 2023
[sygn. 137682]

Autora ktoś może skojarzyć z jedną lub drugą książką poetycką - niestety, z czasem nawiedziła go ta uprzykrzona (w pewnym wieku ponoć nagminna) plaga reminiscencji, której stawiał opór, stroniąc od poezji, aby elementy autobiograficzne nie rzuciły się na wiersze. Kiedy impuls sentymentalny poszukał ujścia w zdaniach przypominających zdania prozy, bylejakość wspomnień i „wspominków” okazała się deprymująca – niektóre z nich próbowały się odnaleźć w pobliżu innych, nieco mniej natrętnych elementów.

Jeszcze raz się obudzić; wstać po jedenastej, zapalić, wrócić do łóżka za dziesięć dwunasta, trochę drzemać, trochę śnić, słabo słysząc dzwony. Potem relanium. Brandy z wodą, fala: „Wynurzyć się w terenie niewidzialnym”. Długi czerwony mur. Pies. Chyba ścierwo, nie pies. Wejsuny. Dalej spać, jeszcze do szesnastej. Napić się białego wina, ubrać się i wyjść na dwór, gdzieś usiąść. Palić i oddychać. Napić się piwa. Głęboko oddychać. Zrobić zakupy i wrócić. Napić się w domu; koło północy – „Halo, siostrzo Midnight?” – wejść w stan doskonałego spokoju. Chłodna euforia. Kontynuować.

Opisy książek zaczerpnięto ze stron wydawców.

**BIBLIOTEKA
PEDAGOGICZNA**
im. Heleny Radlińskiej
w Siedlcach

08-110 SIEDLCE, UL M. ASŁANOWICZA 2
TEL. 25 644 17 16 | E-MAIL: SEKRETARIAT@BPSIEDLCE.PL | WWW.BPSIEDLCE.PL